

Tal vid Akademiska Sällskapets 75-årsjubileum på Musicum den 23 november 2018

Kära Sällskap,

Jag värvades som medlem i slutet av 1980-talet av den unge och ständigt aktive ordföranden Leif Sanner. Det var vid Fakulteternas middag på slottet, då alla hundratals gäster gått upp till kaffet och punschen för att fortsätta umgås, och Leif gick omkring och antecknade namn och gjorde reklam. På så sätt kom jag att från början associera Sällskapet med fest och elegans. 1988 fick jag ta klivet in i styrelsen som utgjordes av respektingivande kolleger, som förstås var idel nya bekantskaper, från SLU och universitetet. De flesta var seriöst arbetande byråkrater från förvaltningarna. Det kändes först lite oroligt, men i styrelsekretsens välgörande miljö förvandlades de till glada skämtare och fulladdade idésprutor, eller om det var deras verkliga jag som då kom fram.

Redan då var det betydligt vanligare med omval än med nyval. Jag kom att stanna i styrelsen i tjugo år, varav fem som ordförande. Jag avgick för tio år sedan, men flera ur dagens styrelse valdes in under min tid, så det är väl sørjt för kontinuiteten.

Jag såg också snart att bakom den scenbild som möter medlemmar och gäster vid välplanerade studiebesök eller fester, som den här, sker det mesta i kulisserna. Det handlar i varierande omfattning om tanke- och kroppsarbete, uppmärksamhet och handräckning, transporter och sophantering.

Sällskapets klubbverk kom att bli en skola för mig, som inte hade något omfattande nationsliv bakom mig. Två tjocka pärmar vittnar om en verksamhet som inte bara var sällsynt livlig utan också av enastående hög kvalitet. Det kan jag objektivt konstatera eftersom jag bara var en liten del av det hela. Vad gjorde vi? Jag vet att vi alla minns olika händelser på olika sätt, och ibland inte alls. Men några personliga nedslag vill jag ändå göra.

Den första scenen är här i Musicums övervåning den 19 januari 1996. Vi hade bjudit in till Bayersk afton, den första i en rad temaaftnar som fortfarande arrangeras. Eftersom jag med min anställning vid en språkinstitution förmodades ha god kontakt med i stort sett alla världens språk och kulturer, fick jag i uppdrag att utföra nödvändig grundforskning. De tyska kollegerna involverades och redan den 4 oktober skickade jag ett brev till en Frau Gutsch i föreningen Bavaria-Vikingen, en tysk-svensk förening i München. Jag faxade också, som man gjorde då, till Tyska turistbyrån och Goethe-institutet. Detta resulterade i ett vänskapligt svarsbrev och ett antal medlemsblad från de bayerska vikingarna, med förhoppningar om fortsatt samarbete. Men det bästa var att vi fick en låda med dekorationer, så att vi kunde hänga blåvitrutiga girlanger i taket och duka med blåvitrutiga servetter, en anslående syn faktiskt. Jag hade en enkel dirndl som jag fortfarande fick på mig. Sångprogrammet innehöll en del tyska inslag som Lorelei, Heidenröslein och Tanz auf Brännö Brücke, och lustigheter på svårstavad och svåruttalad tysk dialekt, till exempel, fast på svenska här: "Doktorn frågar patienten: Lider ni av stark törst? – Nej, i så fall åtgärdar jag den direkt", och "Fru Prantl, känner ni till Barberaren i Sevilla? – Nej, min man rakar sig själv". Menyn framstår, får jag säga, i ljuset av allt detta förarbete, som förhållandevis anspråkslös, om än typisk: Glühwein, Bratwurst spezial mit Sauerkraut und Erdäpfelsalat, Bier, Schnaps, Kaffee, till ett pris av 140

kr exklusive dryck. Förberedelserna, själva aftonen och städningen efteråt skedde som vanligt i form av ett gigantiskt grupparbete, en arbetsform som styrelsen hade utvecklat till fulländning. Som tack till vikingarna fick jag sedan fylla en låda med svenska motsvarigheter som vi skickade till dem. Sedan hörde vi aldrig mer av varandra. Men jag tror att vi aldrig har varit så nära att få en vänförening som då. Jag har bestämt för mig att det i alla fall blev en lyckad afton. De temaaftnar som sedan följde förbereddes också mycket ambitiöst, men något lugnare. Så småningom gjorde vi snilledraget att flytta temaaftonen från januari till höstterminen, för att fördela festerna jämnare över året, så då blev ordningen julfest i januari, försommarfest på nationaldagen och temaafton i november. På så vis kunde både styrelsen och medlemmarna vila ut lite mellan varven.

När man tillhör en stor styrelse som Akademiska Sällskapet, kan man också med tacksamhet tänka tillbaka på alla gånger man själv bara har kunnat delta, med möjligen någon enklare handräckning, när kollegerna ansvarat för alla förberedelser. Det gäller förstås alla teaterresorna. Men jag tänker också på andra sådana tillfällen, som t.ex. nästa scen, som var den 28 augusti 1997, då vi besökte Trädgårdsförsöksstationen i Ultuna. Det var sol och värmebölja, och vi var flera som cyklade dit från stan. Där mötte SLU-kollegerna som hade spant upp ett behagligt skuggande tälttak, och lagt en del av den saftiga sensommarskörden i skålar, som de bjöd ur tillsammans med svalkande drycker efter hand som vi anlände, allt oannonserat och oväntat och så väldigt omtänksamt. Efter trädgårdsbesöket slog vi oss ner till en enkel supé i ett växthus, och sedan cyklade vi hem i värmen efter en kväll som med okomplicerade komponenter blev till en fantastisk upplevelse.

När jag fortsätter bläddra i mina pärmar fladdrar institutioner och föreläsare, teaterresor och studiebesök, svamputflykter och fågelexkursioner, parkpromenader och skidresor, temaaftnar och försommarfester förbi. Under 1990-talet och in på 00-talet erbjöd vi i genomsnitt tre fester, fyra studiebesök och fyra teaterresor per år. Det gällde ju förstås att de som kom med uppslagen kunde förankra dem hos övriga i styrelsen. Inte ens i ett mindre sammanhang, som en förening, kan det ju alltid kännas självklart att förverkliga andras idéer.

Jag önskar att Sällskapet även framöver kan tillgodose grundläggande mänskliga behov som att äta och prata, skratta och dansa, och även fortsätta med sin kulturverksamhet "in real life". Om allt detta skulle ersättas med något, liknande en Facebookgrupp, känner jag att jag redan nu tycker lite synd om våra efterföljare, även om moderna medier naturligtvis har sina fördelar. För kanske har de, som kommer att hålla tal vid nästa jubileum, ännu ovetande om sin framtida uppgift, redan en del kuriosa på en USB-sticka eller i "molnet".

Jag tänker däremot spara mina pärmar med tacksamhet. Och härmed återgår jag till gemenskapen vid bordet. Tack för ordet! Skål för Akademiska Sällskapet!

Gunilla Ransbo
Styrelseledamot 1988-2003,
varav ordförande 2003-2008